

WVE
ARNHEM

ouders doen mee met WVE

Beleidsplan ouderbetrokkenheid WVE

{ Voor- en Vroegschoolse Educatie }

stichting **PAS**

ouders doen mee met VVE

Beleidsplan ouderbetrokkenheid VVE

{ Voor- en Vroegschoolse Educatie }

Tekst & redactie

Annette Mullink

Vormgeving

Marcel van Wilsem Vos

Met dank aan allen die hun bijdrage hebben geleverd bij de totstandkoming van dit beleids- en uitvoeringsplan.
Maart 2013

Koningstraat 27
6811 DG Arnhem
Postbus 821
6800 AV Arnhem

026 – 353 08 47

026 – 353 08 46

info@stichtingpas.nl

www.stichtingpas.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding.....	5
2 Visie en uitgangspunten.....	7
2.1 Waaron een beleidsplan voor ouderbetrokkenheid VVE?	7
2.2 Visie en doelen voor beleid	7
2.3 Criteria voor beleid en uitvoering ouderbetrokkenheid VVE	8
2.4 Doelgroep	8
2.5 Resultaten van het ouderbeleid VVE.....	9
3 Uitvoeringsplan ouderbeleid VVE.....	11
3.1 Ouderbeleidsplan	11
3.2 Interne organisatie	11
3.3 Aanbod van ouderbijeenkomsten	12
3.4 Bereik en deelname – data analyse.....	16
3.5 Monitoring.....	17
4 Procedure/stappenplan	19
Bijlagen	21
Bijlage 1 Bronnen.....	23
Bijlage 2 Indicatoren Toetsingskader Ouderbetrokkenheid VVE	25
Bijlage 3 Factsheet Ouderbetrokkenheid	29
Bijlage 4 Kenmerken Educatief Partnerschap	31
Bijlage 5 Stedelijke coördinatie.....	33
Bijlage 6 Competentieprofiel ouderbijeenkomsten Logo 3000.....	35
Bijlage 7 Voorbeeldmateriaal Logo 3000.....	39

1 Inleiding

In voorliggend beleidsplan staat hoe de gemeente Arnhem en stichting PAS vorm willen geven aan Ouderbetrokkenheid bij de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Uitvoering van Voor- en Vroegschoolse Educatie is niet vrijblijvend en moet voldoen aan kwaliteitseisen. De kwaliteitsstandaard voor VVE in Arnhem is vastgelegd in het beleidskader Kwaliteit VVE in het Kwaliteitshandboek VVE (2011, Stichting PAS). De versterking van ouderbetrokkenheid is een belangrijke kwaliteitsbepalende factor. De onderwijsinspectie heeft t.a.v. ouderbetrokkenheid zeven indicatoren opgenomen in het toezicht kader VVE. Deze indicatoren hebben betrekking op:

- < Een gericht ouderbeleid
 - < Informatie aan ouders over werkwijze
 - < Intake
 - < Stimuleren van ontwikkelingsstimulerende activiteiten thuis
 - < Participatie in VVE-activiteiten in voor- en vroegschool
 - < Informatie aan ouders over de ontwikkeling van hun kind
 - < Rekening houden met thuistaal
- (voor een toelichting en normering van bovenstaande indicatoren zie bijlage 1)

Het eerste hoofdstuk beschrijft de Visie en uitgangspunten van beleid. Het gaat in op de achtergrond van het belang van ouderbetrokkenheid, visie en doelen van beleid, criteria t.a.v. kwaliteit en beoogde resultaten. Hoofdstuk 3 beschrijft de inhoudelijke uitwerking van het beleid als handreiking voor de uitvoering op de VVE-locaties en stedelijk door stichting PAS. In hoofdstuk 4 tenslotte een stappenplan m.b.t. de procedure en implementatie.

Het document sluit af met een aantal bijlagen ter toelichting en illustratie van het beleid.

2 Visie en uitgangspunten

2.1 Waarom een beleidsplan voor ouderbetrokkenheid VVE?

De rol van ouders is groter dan de rol van wie dan ook als het gaat om jonge kinderen. Als het gaat om kinderen in achterstandssituaties (de VVE-doelgroep) blijkt dat er een enorm verschil is tussen hoger- en laagopgeleide ouders. Laagopgeleide ouders praten over het algemeen veel en veel minder met kinderen, en ook de manier waarop met kinderen gepraat wordt verschilt. Kinderen leren veel op VVE-locaties, maar de lijn naar thuis wordt niet of nauwelijks doorgetrokken. Kinderen brengen veel meer tijd thuis door dan op peuterspeelzaal of basisschool. Uit diverse onderzoeken blijkt dat de effectiviteit van VVE, verbeterde leerprestaties van de kinderen, vele malen versterkt wordt door ouderbetrokkenheid en stimulering thuis¹.

Veel laagopgeleide ouders weten niet hoe belangrijk hun rol is en missen daarin kennis en vaardigheden om hun kind op een goede manier thuis te stimuleren. Daarom is het noodzakelijk dat de voorschoolse VVE-instellingen en VVE-basisscholen de ouders effectief helpen om dit mogelijk te maken.

2.2 Visie en doelen voor beleid

Visie

De gemeente Arnhem heeft de ambitie om het maximaal leerrendement te halen uit kinderen en bij te dragen aan hun brede ontwikkeling. Vanuit de overtuiging dat actieve betrokkenheid van ouders één van de belangrijkste factoren is in schoolsucces van kinderen wil zij de ouderbetrokkenheid meer stimuleren en gestalte geven.

Doelen

Doelen die hierbij bereikt worden:

- < Ouders en (voor)school zijn wederzijds goed geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind;
- < De informatie-uitwisseling tussen ouders en professional vindt structureel plaats volgens een jaarkalender oudercontacten;
- < Ouders voeren thuis activiteiten uit ter bevordering van de (taal)ontwikkeling van hun kind.

Middel

Om de ouderbetrokkenheid te vergroten verwacht de gemeente Arnhem dat scholen en instellingen voor voorschoolse educatie een *educatief partnerschap* aangaan met ouders. Het educatief partnerschap is het proces waarin betrokkenen (ouders, leidsters, leerkrachten, directie) elkaar wederzijds ondersteunen en waarin ze hun bijdrage zoveel mogelijk afstemmen, met als doel het leren, de motivatie en de ontwikkeling van leerlingen (de peuters en kleuters) te bevorderen" (Smit e.a., 2006). De gemeente zal via stichting PAS scholen en instellingen hierbij ondersteunen.

¹ Zie o.a. Hoogeveen, Karin (red), Ouderbetrokkenheid. Sardes speciale editie. Utrecht, 2012. Factsheet Ouderbetrokkenheid in bijlage 2.

Toelichting

Naar een cultuur van Educatief Partnerschap

Bij ouderbetrokkenheid VVE gaat het om de relatie tussen ouders en (voor)school over het welbevinden en leerresultaat van het eigen kind. In het educatief partnerschap onderscheiden we pedagogisch partnerschap en didactisch partnerschap.

Bij pedagogisch partnerschap gaat het om samen staan voor het welzijn van het kind. Ouders en (voor)school stemmen hun visie op opvoeding en sturing van kinderen op elkaar af.

Bij het didactisch partnerschap gaat het om samen staan voor het leren van het kind. Ouders volgen de leerontwikkeling van hun kind, geven thuis ondersteuning en hebben daarover regelmatig contact met de school zodat de prestaties van hun kind verbeteren.

Educatief partnerschap is per definitie wederzijds. Dat vraagt voor de meeste scholen om een cultuurverandering. Een open en uitnodigende houding van school en de ouders, in een sfeer van vertrouwen en samenwerking, werken positief op vergroting van de ouderbetrokkenheid.

In bijlage 3 een toelichting op de kenmerken van Educatief partnerschap.

Om bovenstaande te concretiseren zal stichting PAS in samenwerking met diverse deskundigen en instellingen een begeleidingsprogramma ontwikkelen voor de VVE-locaties om dit te kunnen bereiken.

2.3 Criteria voor beleid en uitvoering ouderbetrokkenheid VVE

De gemeente Arnhem heeft een aantal criteria geformuleerd waaraan het ouderbeleid en ouderactiviteiten op de VVE-locaties moeten voldoen. De criteria zijn:

- < voldoet aan het toetsingskader VVE;
- < een doorgaande lijn van voor- naar vroegschool wordt gerealiseerd;
- < gebaseerd op Educatief Partnerschap;
- < gerichtheid op taalstimulering;
- < zo uniform mogelijk, maar niet statisch;
- < inhoudelijk aansluiting bij de gebruikte methodieken;
- < waar accenten aangebracht kunnen worden;
- < er is een groot bereik;
- < het is laagdrempelig en toegankelijk voor laagopgeleide ouders;
- < het levert energie op bij ouders, kinderen, pedagogisch medewerkers en leerkrachten.

2.4 Doelgroep

Doelgroepkinderen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) zijn door het rijk als volgt gedefinieerd: Kinderen van ouders met een laag opleidingsniveau die volgens de gewichtenregeling Primair Onderwijs als 0.3 of 1.2 leerlingen worden aangemerkt.

Daarnaast rekent de gemeente Arnhem ook tot de doelgroep van het VVE-beleid:

Peuters die gesignaleerd en geregistreerd zijn met indicatie VVE (risicosituatie en gesignaleerde risicofactoren) door het consultatiebureau.

Peuters met een taalachterstand te indiceren door beroepskracht voorschoolse voorziening op basis van deskundigenrapportage.

Dat betekent dat de ouderpopulatie van de doelgroep op VVE-locaties (voorschools en vroegschool) zich kenmerkt door:

- < Laag opleidingsniveau
- < Anderstalige thuissituatie
- < Taalarme thuisomgeving

Opvoedingsvragen vanwege ontwikkelings/onderwijsachterstand van het kind

Beperkt in opvoedingsvaardigheden m.b.t. ontwikkelings- en onderwijsondersteunend gedrag

Betrokkenheid bij het eigen kind en wenst dat het kind op een fijne plek zit en kansen krijgt voor een goede toekomst

De ouderpopulatie op de VVE locaties is gedifferentieerd, op iedere locatie zitten meer of minder niet-doelgroepouders.

2.5 Resultaten van het ouderbeleid VVE

In 2015 zien we de volgende resultaten van een actief ouderbeleid:

1. *Stedelijk niveau*

De gemeente voert beleidsregie op ouderbetrokkenheid. Dit beleidsplan ouderbetrokkenheid met uitvoeringsplan is daarbij leidraad. De stedelijke coördinatie (uitvoeringsregie) is belegd bij stichting PAS. Deze heeft overzicht op wat waar gebeurt, legt verbindingen, ontwikkelt, begeleidt en ondersteunt de uitvoering op de VVE-locaties, bewaakt de implementatie van het beleidsplan en checkt op de vastgestelde criteria, monitort de uitvoering en bewaakt kosten - baten. Uitvoering van deze stedelijke coördinatie gebeurt in samenhang en afstemming met en onder verantwoordelijkheid van de VVE coördinator. Hiervoor is uitbreiding van formatie nodig bij stichting PAS voor een projectmedewerker ouderbetrokkenheid VVE. Het functieprofiel is opgenomen in de bijlage.

2. *Locatieniveau*

Iedere VVE locatie draagt zorg voor organisatie en uitvoering van het beleidsplan ouderbetrokkenheid VVE van die locatie. Taken kunnen worden gecoördineerd door een door de (voor)school aangewezen oudercontactpersoon. Beschrijving van taken zie par. 2.2.

3. Iedere VVE locatie heeft een vastgesteld ouderbeleidsplan VVE waarin visie op ouderbetrokkenheid is beschreven en hoe die is vormgegeven. Genoemde elementen van educatief partnerschap en mogelijke acties zijn hierin beschreven. Een jaarkalender oudercontacten maakt deel uit van dit ouderbeleidsplan VVE.

De VVE-locaties in één brede schoolverband wisselen hun ouderbeleidsplan met elkaar uit en stemmen het af in het Managementteam VVE, met het oog op mogelijke samenwerking en doorgaande lijnen.

4. Alle VVE-locaties hebben een goed lopend aanbod aan ouderactiviteiten, gericht op de brede ontwikkeling van kinderen en met focus op het thuis stimuleren van de taalontwikkeling en

het vergroten van de interactievaardigheden van de ouders. Eventueel bieden VVE-locaties in één brede schoolverband gezamenlijk ouderactiviteiten aan. Met betrekking tot de keuze voor het aanbod vindt afstemming plaats in het Managementteam VVE.

5. *Bereik en deelname*

(Voor)scholen leveren maximale inspanning om alle ouders te bereiken. 100% van de ouders is adequaat geïnformeerd over het ouderbeleid en de activiteiten op de (voor)school. Minimaal 60% van de ouders neemt deel aan het aanbod ouderactiviteiten .

6. *Monitoring*

De resultaten van het ouderbeleid worden gevolgd in een cyclus van uitvoering, evaluatie en bijstelling (monitoring). Alle deelnemende VVE locaties voeren data-analyses uit op leerresultaten en op deelname van ouders aan het aanbod ouderactiviteiten. De VVE-locaties evalueren jaarlijks de ouderactiviteiten met de ouders, waaruit moet blijken wat de resultaten en effecten vanuit het perspectief van de ouders zijn.

In schema:

Gemeente Arnhem	Beleidsregie Financiële kaders	Beleidsplan ouderbetrokkenheid Subsidie uitvoering ouderprogramma's (budget vastgesteld in OAB-plan)
Stichting PAS	Uitvoeringsregie Coördinatie door projectmedewerker ouderbetrokkenheid VVE	Advies en ondersteuning instellingen Organisatie en coördinatie t.b.v. ouderbijeenkomsten op de VVE-locaties Professionaliseringsplan Budget en faciliteiten t.b.v. ouderbijeenkomsten op locaties Stedelijke monitoring en evaluatie
VVE- (voor)school- locaties	Locatiebeleid t.a.v. ouderbetrokkenheid VVE door directie, leerkrachten en oudercontactpersoon	Ontwikkeling en implementatie ouderbeleid Aanstellen oudercontactpersoon Opstellen jaarkalender Stimulerend klimaat voor ouderbetrokkenheid Oudercontacten en ouderbijeenkomsten Professionaliseringsplan medewerkers Cyclus van monitoring, evaluatie en bijstellen Afstemmen doorgaande lijn binnen de brede school

3 Uitvoeringsplan ouderbeleid VVE

3.1 Ouderbeleidsplan

Uitgangspunt bij het opstellen van de visie is: ouders zien als educatief partner, samen staan voor het leren en welzijn van het kind. Locaties voeren een gericht ouderbeleid, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de ouderpopulatie. In het plan van aanpak staat beschreven²:

- < de elementen die passen bij de cultuur van educatief partnerschap (zie bijlage 3, pagina 20);
- < wat de ouderpopulatie is (taalachtergrond, opleiding, werkend/niet werkend en sociaal-economische factoren);
- < wat ouders van de (voor)school kunnen verwachten;
- < wat de (voor)school van de ouders verwacht;
- < hoe de mening en de wensen van ouders benut wordt;
- < hoe men ouderbetrokkenheid vorm geeft;
- < met welk aanbod aan ouderactiviteiten men werkt (basis- en plusarrangement);
- < hoe de doorgaande lijn gerealiseerd wordt;
- < kwaliteitszorg en de rol oudercontactpersoon;

Een jaarkalender oudercontacten maakt deel uit van het ouderbeleidsplan. De jaarkalender Oudercontacten brengt in beeld welke type/soort oudercontacten er gedurende het schooljaar zijn op de VVE-locatie, de frequentie en de mate van tevredenheid hierover.

3.2 Interne organisatie

Het doet een groot beroep op de interne organisatie om een ouderbeleidsplan en activiteitenpakket op te stellen en om de momenten van oudercontacten en ouderprogramma's uit te voeren op de (voor)school. Om werkelijk een slag te kunnen maken met ouderbetrokkenheid, het realiseren van de doelstellingen en het behalen van de resultaten faciliteert stichting PAS de (voor)scholen. Zij kunnen een beroep doen op begeleiding en deskundigheidsbevordering. De stedelijk projectmedewerker ouderbetrokkenheid VVE draagt zorg voor ondersteuning en professionalisering. Stichting PAS werkt hierbij samen met de landelijke Stichting Actief Ouderschap (www.actiefouderschap.nl) een stichting zonder winst oogmerk die als missie heeft het "schot" tussen de klas en thuis weg te halen (zie bijlage). De (voor)school kan de taken t.a.v. educatief partnerschap en ouderbeleid onderbrengen bij een oudercontactpersoon. De taakomschrijving van een oudercontactpersoon ziet er als volgt uit:

- < De oudercontactpersoon is voor ouders een vertrouwd gezicht op de (voor)school.
- < Alle ouders weten wie het is, door regelmatige communicatie en vermelding in de schoolgids of ouderinformatie bulletin van de peuterspeelzaal.
- < De oudercontactpersoon is goed bereikbaar voor ouders en collega's.
- < De oudercontactpersoon draagt zorg voor uitvoering van de ouderbijeenkomsten en/of oudercursus, voert daartoe gesprekken.
- < De oudercontactpersoon draagt zorg voor goede informatie voor nieuwe ouders.
- < De oudercontactpersoon kan ingezet worden als intermediair tussen leerkracht/leidster en ouder.

² Een praktische handreiking is het Stappenplan optimalisering ouderbetrokkenheid; Frederik Smit e.a. Nijmegen 2009

- < De oudercontactpersoon stemt werving en uitvoering (taken en verantwoordelijkheden) af van het programma, inclusief de inhoud van het aanbod.
- < Bewaakt de uitvoering van het jaarplan oudercontacten.
- < Stemt af met andere VVE-partners in de brede school,
- < Bewaakt de doorgaande lijn en de (warme) overdracht van voor- naar vroegschool.

Deze taken behoren tot de reguliere taken van de (voor)school. De aansturing van de oudercontactpersoon gebeurt door de directie / management van de instelling (de (voor)school).

3.3 Aanbod van ouderbijeenkomsten

Het is belangrijk ouderactiviteiten op maat aan te bieden, afgestemd op de mogelijkheden en behoeften van de populatie ouders en kinderen op school. Dit vindt plaats binnen de kaders van VVE Arnhem (zie het Kwaliteitshandboek VVE Arnhem). Taal, communicatie en interactie zijn centrale thema's in de ontwikkeling van het jonge kind. Daarmee is de focus op taal het belangrijkste criterium van de gemeente Arnhem voor het vormgeven van ouderbetrokkenheid. De gemeente Arnhem kiest voor Logo 3000 als inhoudelijk kader voor het vormgeven van de bijeenkomsten ouderbetrokkenheid. Alle VVE-locaties in Arnhem werken aan woordenschat middels de methodiek Met Woorden in de Weer. Hiervoor is in 2012 voor alle locaties het bijpassende materiaal Logo 3000 aangeschaft en in 2013 zijn alle locaties geschoold in het gebruik ervan. De oudercomponent van Logo 3000³ is landelijk ontwikkeld door de Universiteit van Amsterdam in samenwerking met de PO-Raad. In het aanbod ten behoeve van ontwikkelings- en onderwijsondersteunend gedrag thuis is onderscheid gemaakt tussen een basis- en plusarrangement. Het basisarrangement geldt voor *alle VVE locaties* en voor *alle ouders*. Het plusarrangement is voor doelgroepouders op locaties met > 30% doelgroepkinderen VVE, waarin twee type ouderactiviteiten kunnen worden aangeboden.

In schema:

Basis arrangement	Plus arrangement variant A	Plus arrangement B
Alle VVE-locaties	VVE-locaties met > 30% doelgroep	VVE-locaties met > 30% doelgroep en weinig (in het nederlands) taalvaardige ouders
Oudercontacten 4 ouderbijeenkomsten Logo 3000 Ondersteunende activiteiten	5 – 10 ouder/kind workshops p.j.	Wekelijkse oudercursus
Inhoud gebaseerd op "Handreiking ouderbijeenkomsten Logo 3000", Informatie over werkwijze en tips voor thuis	Inhoud gebaseerd op Logo 3000 format in ontwikkeling in samenwerking met PO-raad en Universiteit van Amsterdam	Inhoud bestaat uit de Oudercursus Logo 3000 (Itta UvA)
Uitvoering door leidster/leerkracht van de (voor)school	Uitvoering door medewerkers van de locatie of door externen	Uitvoering door medewerkers van de locatie of extern
Reguliere taak VVE-locatie	Extra faciliteiten voor uitvoering zijn beschikbaar	Extra faciliteiten voor uitvoering zijn beschikbaar

³ de UvA en de PO-raad gebruiken voor de oudercomponent Logo 300 de titel "Het Ei van Columbus"

Toelichting op het schema:**3.3.1 Het basisarrangement*****Doel***

Iedere VVE locatie stelt een basisarrangement op voor alle ouders. Het doel is het vergroten van de ouderbetrokkenheid bij de (taal)ontwikkeling van het kind, concrete handvatten geven voor interactie en activiteiten thuis, het volgen van de ontwikkeling van het eigen kind, weten wat er in de groep aangeboden wordt en hoe ouders daarop thuis in kunnen spelen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de (voor)school.

Uitvoering

Het basisarrangement volgens Logo 3000 bestaat uit 4 ouderbijeenkomsten.

De ouderbijeenkomsten vinden plaats aan het begin van ieder tijdvak. De bijeenkomst wordt verzorgd door de leerkracht/leidster en/of de oudercontactpersoon van de (voor)school. De bijeenkomsten worden ingepland in het jaarprogramma. In verband met beschikbaarheid van ouders worden deze bijeenkomsten ook op een avond gepland.

Inhoud

Elke bijeenkomst bestaat uit twee delen: een algemeen deel met informatie over woordenschatuitbreiding en de rol die ouders hierbij spelen; en de woorden en spelwerkbladen die in het komende tijdvak aan de orde komen in de groep.

Thema's

De vier bijeenkomsten hebben ieder een eigen invalshoek:

1. Woordenschat en communicatie
2. Woordenschat en sociaal-emotionele ontwikkeling
3. Woordenschat en cognitieve ontwikkeling
4. Resultaten

Materiaal

Aan het eind van iedere bijeenkomst krijgen ouders het eerstvolgende spelwerkblad mee (de werkbladen voor ouders lopen parallel met de woorden die de komende periode aangeboden worden in de groep). Verder krijgen ouders een lijst met de moeilijkste woorden die in de komende periode aan bod komen. En een lijst met prentenboeken die aansluiten op de thema's van dat tijdvak. Het materiaal voor deze ouderbijeenkomsten is kant en klaar beschikbaar in de vorm van een draaiboek, een presentatie en spelwerkbladen voor alle VVE-locaties die Logo 3000 gebruiken.

Overig

Andere ondersteunende activiteiten in het basisarrangement zijn:

- < Ruimte voor individuele dagelijkse/wekelijkse en bijzondere contactmomenten met ouders.
- < Intake en kennismaking.
- < Afspraken over overdracht / warme overdracht van voor- naar vroegschool.
- < Er worden ouderbrieven per thema met woordaanbod, in aansluiting op aanbod van school aan ouders meegegeven.

- < Alle ouders worden actief geïnformeerd (minimaal 2 x per jaar) over de ontwikkeling van hun kind en het leerresultaat. Bronnen die gebruikt worden zijn OVM, toetsresultaten, werk van de kinderen, beeldmateriaal gemaakt op school.
- < Ouders worden actief bevraagd over de ontwikkelingen thuis eventueel met behulp van beeldmateriaal van thuis.
- < Er wordt regelmatige inloop georganiseerd voor ouders in de groep (rekening houdend met effectieve speelleertijd).

(Voor)scholen kunnen bij de opzet van het aanbod en deskundigheidsbevordering voor leidsters en leerkrachten ondersteuning krijgen via stichting PAS.

3.3.2 Het plusarrangement

Dit is bedoeld voor VVE-doelgroepouders die extra ondersteuning kunnen gebruiken bij de taalstimulering van hun kind, zodat hun kind een goede basis krijgt voor zijn schoolloopbaan. Het doel is het versterken van de ondersteunende houding van ouders. Dit gebeurt door het aanreiken en concreet oefenen van kennis en interactieve vaardigheden op het gebied van taalontwikkeling, gerichte taalstimulering en het woord- en thema-aanbod in de groep. In het plusarrangement komen de ouders in een regelmatige frequentie op de (voor)school bij elkaar waarin zij informatie en instructie krijgen. Het programma van de wekelijkse oudercursus Logo 3000 (variant B) is beschikbaar voor VVE-locaties in Arnhem met meer dan 30% doelgroepkinderen waarbij de ouderpopulatie zich kenmerkt door een geringe Nederlandse taalvaardigheid. Er zijn minimaal 10 deelnemers per oudercursus.

Er zijn twee varianten mogelijk:

Variant A: ouder-kindworkshops

Eenmaal per 4 weken is er een workshop met ouders in de groep, gebaseerd op de methode Logo 3000. Ouders komen op de (voor)school en krijgen informatie en instructie over de woorden en de bijbehorende activiteiten in de groep. Er wordt uitgelegd wat zij samen met de kinderen in de groep gaan doen en wat het doel van die activiteit is. Meteen wordt aangegeven welke mogelijkheden er thuis zijn. Daarna gaan de ouders in de groep met hun kind aan de slag. Na afloop wordt er nagepraat met zoveel mogelijk ouders over de activiteit en nogmaals wordt een verbinding gemaakt met mogelijke thuisactiviteiten. Ouders krijgen het speelwerkblad mee en een woordenlijst met de moeilijkste woorden van de komende 4 weken. Tevens krijgen zij tips hoe zij dit thuis kunnen ondersteunen en een aantal titels van prentenboekjes die passen bij het thema en de komende periode aan de orde komen in de groep. Opbouw van de bijeenkomst:

30 minuten voorinstructie – 30 min ouder-kind workshop – 15-30 minuten napraten.

De uitvoering is in handen van een vve-leidster/leerkracht met aanvullende scholing op het gebied van educatief partnerschap. De uitvoering kan ook extern ingehuurd worden bij een van de instellingen waar Arnhem mee samenwerkt in het kader van het plusaanbod ouderbetrokkenheid. Momenteel zijn dit ROC RijnIJssel en stichting Rijnstad. Voor zowel interne als externe uitvoerders gelden de vereiste competenties ouderbijeenkomsten VVE (zie bijlage). Minimale deelname is 10

ouders. Bij kleinere groepen vinden de bijeenkomsten in een andere vorm of minder frequent plaats, maar het minimum is 5 bijeenkomsten, bijvoorbeeld in iedere periode voorafgaand aan de schoolvakantie.

Voor het uitvoeren van de ouder-kindworkshops stelt stichting PAS aan de (voor)scholen extra (gemeente-)subsidie beschikbaar.

NB: voor deze variant is nog geen uitgeschreven programma beschikbaar. Dit zal in de eerste helft van 2013 ontwikkeld worden door stichting PAS in samenwerking met de PO-raad, het Instituut voor Taalonderwijs en Taalonderzoek Amsterdam (ITTA) en Rezulto (Logo 3000).

Variant B: oudercursus Logo 3000 voor weinig taalvaardige ouders (Nederlandse taal)

Iedere week is er een ouderbijeenkomst van Logo 3000, waar anderstalige en weinig taalvaardige doelgroepouders aan deelnemen. Achterliggende gedachte van de cursus is dat ouders dezelfde woorden leren als hun kind op de (voor)school.

Niet alleen de woorden, maar ook de achterliggende begrippen en betekenisstructuren komen op een heldere, aantrekkelijke en efficiënte manier aan de orde. Dat zorgt voor een verantwoorde woordenschatopbouw, in een duidelijke structuur waarbij makkelijk nieuwe woorden kunnen worden aangehaakt. De aanpak en het materiaal sluit aan op de aanpak in de peuter- en kleutergroepen. Er zijn prentenboekjes en een cd met de woorden, versjes, liedjes en verhaaltjes, waarmee ouders samen met hun kinderen kunnen oefenen. Doordat de ouders de spelletjes, rijmpjes en kijkplaten meekrijgen, kunnen ze samen met de kinderen de nieuwe Nederlandse woorden bijleren.

Behalve woordenschat en de educatieve activiteiten met hun kinderen staat in de oudercursus ook het contact met de leerkracht/leidster op het programma. Ouders leren gesprekken over hun kind te voeren en brengen dit later in praktijk. Het kan gaan om eenvoudige gesprekken bij het brengen en halen, maar ook om moeilijke gesprekken, zoals de voortgangsgesprekken met leidster of leerkracht.

De uitvoering is in handen van een VVE-leidster/leerkracht die hier aanvullende scholing voor gevolgd heeft, georganiseerd door stichting PAS. De uitvoering kan ook extern ingehuurd worden bij een van de instellingen waar Arnhem mee samenwerkt in het kader van het plusaanbod ouderbetrokkenheid VVE. Momenteel zijn dit ROC RijnIJssel en Stichting Rijnstad. Voor zowel interne als externe uitvoerders gelden de vereiste competenties ouderbijeenkomsten VVE (zie bijlage).

De cursusbegeleiders volgen een training Ouder cursus Logo 3000. Werving en motivatie is een belangrijk aandachtspunt. Voor het uitvoeren van de ouder-kindworkshops stelt de gemeente aan de (voor)scholen extra faciliteiten beschikbaar.

3.3.3 Voorwaarden voor zowel het basis- als plusarrangement

- < De doelstellingen van de activiteiten zijn helder omschreven.
- < Er is goede afstemming tussen het programma voor kinderen in de groep en in de ouderbijeenkomsten.

- < De (voor)school is verantwoordelijk voor het aanbod ouderactiviteiten.
- < De uitvoering van de ouderbijeenkomsten in het plusarrangement is in handen van bekwame cursusleiding. Voor de uitvoering is een competentieprofiel opgesteld (zie bijlage).
- < De cursussen kunnen uitgevoerd worden door leerkrachten en peuterspeelzaalleidsters of door derden. De stedelijk projectmedewerker Ouderbetrokkenheid VVE inventariseert jaarlijks met de (voor)scholen wie de ouderbijeenkomsten gaat verzorgen, of zij voldoen aan het competentieprofiel en welke aanvullende professionalisering in kennis en vaardigheden er nodig is.
- < De gemeente reserveert een professionaliseringsbudget voor de cursusleiding via stichting PAS.
- < Minimum aantal deelnemers voor het plusarrangement in de ouder-kindworkshops is 60% van het totaal aantal ouders. De oudercursus heeft minimaal 10 deelnemers per cursusgroep.
- < Er is voor ouders begrijpelijke informatie over doel, werkwijze en afspraken en bewijs van deelname.
- < Om ouders te stimuleren in het uitvoeren van thuisactiviteiten krijgen ouders bij deelname aan het plusarrangement (geregeld) een prentenboekje, tijdschrift of spelletje .
- < De kinderopvang tijdens de ouderbijeenkomsten in het plusarrangement is geregeld.
- < Er zijn afspraken tussen voor-en vroegschool. Het ouderbeleidsplan en uitvoering is afgestemd op elkaar.

3.4 Bereik en deelname – data analyse

De (voor)school spant zich maximaal in om alle ouders te bereiken. Het begint met het leggen van de relatie met ouders, vanuit de opvatting dat ouders er toe doen, serieus genomen moeten worden, deskundig zijn over hun eigen kind. En dat er een gezamenlijk belang is, namelijk het scheppen van optimale condities voor de ontwikkeling en het leren van kinderen. Die relatie wordt met alle ouders opgebouwd, daar wordt in geïnvesteerd zodat de (voor)school de ouders kan ondersteunen in de wijze waarop zij de ontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren en thuis met hun kind kunnen praten, spelen en lezen.

Vanuit deze grondgedachte van educatief partnerschap worden ouders bereikt omdat alle ouders welkom zijn op de (voor)school, zich gewaardeerd weten en dat op gelijkwaardige wijze met hen omgegaan wordt.

Alle ouders krijgen een intake gesprek bij aanmelding van hun kind, waarin informatie over het gezin en het kind besproken wordt, de mogelijkheden van de school/ peuterspeelzaal, en waarin het stimuleren van de ontwikkeling van het kind expliciete aandacht heeft.

Het is belangrijk hun wensen en mogelijkheden te leren kennen om van daaruit ouders te motiveren om deel te nemen aan de voor hen meest geschikte activiteiten. Als ouders niet deelnemen aan de activiteiten/bijeenkomsten dan weet de (voor)school wat daarvan de reden is.

De school vraagt informatie op bij alle doelgroepouders over de ontwikkeling van het kind in de voorschoolse periode.⁴

⁴ zie hiervoor ook het overdrachtprotocol/ protocol Ontwikkelingsvolgmodel OVM en afspraken over warme overdracht.

De ontwikkeling van kinderen en de leerresultaten worden minimaal 2 x per jaar individueel met ouders besproken. Bronnen: OVM, toetsresultaten, werk van de kinderen, beeldmateriaal, informatie van ouders).

Bij de analyse van de leerresultaten wordt ook gekeken naar de betrokkenheid van ouders, deelname aan activiteiten en de mogelijkheden van ouders ter ondersteuning thuis. Dit komt eveneens aan bod in het voortgangsgesprek met ouders.

De (voor)school registreert de deelname van ouders aan de ouderbijeenkomsten (basis-en plusarrangement).

De (voor-)school evalueert jaarlijks met de ouders de resultaten en effecten van de ouderbijeenkomsten/oudercursus. Vragen die hierbij gesteld worden:

- < Hoe vond je het?
- < Wat heb je ervan geleerd?
- < Heb je geleerd hoe je je kind kan helpen? Waar heb je het meest aan gehad?
- < Wat doe je nu anders dan voorheen?
- < Welke adviezen heb je voor andere ouders?
- < Welke adviezen heb je voor de (voor)school: inhoud, organisatie, leiding
- <

De (voor-)school analyseert deze informatie om zodoende verbeteringen aan te kunnen brengen in de ouderbijeenkomsten.

3.5 Monitoring

Monitoring vindt plaats op:

1. deelname van ouders aan basis- en plusarrangement. De instellingen houden deelname aan de bijeenkomsten bij en ondernemen zo nodig actie. Zij leveren deze gegevens aan volgens format aan stichting PAS. Stichting PAS zal stedelijk rapporteren aan de gemeente Arnhem over bereik en deelname ouderbetrokkenheid VVE.
2. leerresultaten. Om de resultaten VVE in beeld te brengen wordt nog een instrument ontwikkeld waarmee de resultaten in de VVE-monitor weergegeven kunnen worden.
3. Klanttevredenheid. Hiermee wordt bedoeld of ouders, medewerkers (directie en VVE-professionals) en uitvoerders tevreden zijn over de uitvoering en resultaten van het ouderbeleid en de ouderbijeenkomsten. De (voor)scholen onderzoeken dit voor hun eigen locatie (zie de vragen bij 2.4. hierover). Stichting PAS verzamelt informatie bij de locaties en rapporteert hierover aan de gemeente Arnhem.

4 Procedure/stappenplan

De ontwikkeling en implementatie van het beleid ouderbetrokkenheid VVE spreidt zich uit over meerdere jaren. Schooljaar 2012 – 2013 is vooral een voorbereiding op de uitvoering. In 2013-2014 en 2014-2015 zal de uitvoering van het beleid gerealiseerd worden op de locaties. Hiervoor zal een uitvoerings- en implementatieplan gemaakt worden. Ter voorbereiding daarvan geeft het volgende schema de te nemen stappen weer:

Voorafgaand:

Advies onderwijsinspectie VVE	Maart 2010
Inventariserend onderzoek ouderprogramma's	December 2010 door Marant in opdracht van gemeente Arnhem in samenwerking met stichting PAS, stichting Rijnstad, SPA, basisschool Annie MG Schmidt en basisschool het Mozaïek
Voorbereiding pilots en overbruggingsaanbod ouderprogramma's	Januari – juli 2011
Uitvoering pilots ouderprogramma's	September 2011 – juli 2012 Stichting PAS in samenwerking met stichting Rijnstad en ROC RijnIjssel en enkele VVE-locaties
Evaluatie pilots ouderprogramma's	Maart – oktober 2012 door Marant in opdracht van gemeente Arnhem en stichting PAS
Voorbereiden ouderbeleidsplan	September - december 2012 (stichting PAS i.s.m. gemeente, bredeschool, kwaliteitsoverleg (op basis van evaluatie pilots 2011 - 2012 ouderbetrokkenheid)
Adviesgesprek Stichting Actief Ouderschap	Januari 2013
Beleidsplan ouderbetrokkenheid VVE	
Concept-beleidsplan gereed "Ouders helpen mee met VVE "	Januari 2013
Akkoord gemeente Arnhem (ambtelijk)	begin februari 2013

Implementatie uitvoeringsplan ouderbetrokkenheid VVE	
Beleidsplan en Implementatieplan bespreken in kwaliteitsoverleg VVE status: adviserend	19 februari 2013, door stichting PAS betrokkenen: VVE-vertegenwoordigers van Rijnstad, SPA, SKAR, De Basis, Delta, Fluvius, gemeente
Ontwikkelen ouderprogramma - plusarrangement, variant A (de 4-wekelijkse ouder-kind workshop)	Instituut voor Taalonderwijs en Taalonderzoek Amsterdam (UvA) i.s.m. stichting PAS, PO-Raad en ROC RijnIJssel Februari/maart 2013
Werven en aanstellen projectmedewerker ouderbetrokkenheid VVE	Februari – maart 2013 (na beschikking door gemeente aan stichting PAS)
Informereren VVE-(voor)scholen / brede scholen	Conferentie 27 maart 2013 organisatie door stichting PAS
Uitvoeringsplan inclusief begeleidingsplan schrijven en organiseren	Maart/april/mei 2013 stichting PAS, projectmedewerker en VVE- coördinator
Ontwikkelen scholing- en begeleidingsaanbod	Februari-maart 2013, stichting PAS i.s.m. partners (o.a. stichting Actief Ouderschap)
Vorbereiden uitvoering en implementatie op VVE-locaties en brede scholen	Vanaf april 2013 Inventarisatie en informatie bij VVE-locaties door projectmedewerker i.s.m. brede school coördinatoren
Aanvragen: hoe kunnen (voor-)scholen training en faciliteiten aanvragen	Uitwerken aanvragen bij stichting PAS maart – september e.v. 2013
Training uitvoering ouderbijeenkomsten/oudercursus logo 3000	Plannen mei/juni 2013 en aug/sept 2013 e.v.
start basis-en plusarrangementen	Vanaf augustus 2013
Opzet monitoring en evaluatie	Vanaf september 2013

Uitvoering van het stappenplan wordt bewaakt door de VVE-coördinator stichting PAS.

Bijlagen

1. Bronnen en begrippen
2. Toetsingskader inspectie op ouderbetrokkenheid
3. Factsheet Ouderbetrokkenheid
4. Kenmerken Educatief partnerschap
Model Stichting Actief Ouderschap
5. Stedelijke coördinatie
6. Competentieprofiel Logo 3000
7. Voorbeeldmateriaal Logo 3000

Bijlage 1 Bronnen

- < Bordewijk, A. e.a., *Ouderbetrokkenheid thuis: sleutel voor schoolsucces*. Spectrum Velp, 2007.
- < Forum, *Ouders en school, partners in opvoeding en onderwijs*. Utrecht, 2009.
- < Hoogeveen, Karin (red.), *Ouderbetrokkenheid*. Sardes speciale editie. Utrecht, 2012.
- < Hoogeveen, K., Versteegen, H. *En nu ... de ouders! Een handreiking voor gemeenten*. Sardes, Utrecht, 2013.
- < Hoogeveen, K., Versteegen, H. *Samen sterk! Een handreiking voor VVE instellingen*. Sardes, Utrecht, 2013.
- < Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *De kwaliteit van VVE in de gemeente Arnhem in 2009*. Utrecht, 2010.
- < Litjens, P. en Mulder, F., Instituut voor Taalonderwijs en Taalonderzoek Amsterdam. *Het ei van Columbus, beschrijving van de oudercursus logo 3000*. Universiteit van Amsterdam 2010.
- < Marant, *Adviesrapport Ouders en VVE*. Elst/Arnhem, 2010 en *Adviesrapport evaluatie ouderprogramma's en VVE*, 2012 (interne publicaties i.o.v. gemeente Arnhem).
- < Mullink, A., Gommers, M., *Handboek Kwaliteitsbeleid VVE Arnhem*. Stichting PAS Arnhem, 2011.
- < PO-Raad i.s.m. Rezulto (Verhallen, M. e.a.). *Handreiking ouderparticipatie en taalontwikkeling*. Utrecht, 2012.
- < Smit, Frederik, Driessen, Geert en Wit, Cees de; *Stappenplan optimalisering ouderbetrokkenheid in de voor- en vroegschoolse educatie*. ITS Radboud Universiteit Nijmegen, 2009.
- < Smit, Frederik, *Ouders en school, succesfactoren voor betrokkenheid*. B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam, 2012.
- < Smit, Frederik (red.), *Brug naar de toekomst, Partnerschap Ouders, school en buurt*. ITS Radboud Universiteit Nijmegen, 2012.
- < Vries, Peter de, *Handboek Ouders in de school*. CPS Amersfoort. Derde herziene druk 2010.
- < www.facebook.com/oudersenschoolsamen
- < www.leraar24.nl
- < www.logo3000.nl
- < www.oudersbijdeles.nl
- < www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ouders-en-school-samen
- < www.tolkinfo.nl

Bijlage 2 Indicatoren Toetsingskader

Ouderbetrokkenheid VVE

B1 Gericht VVE-ouderbeleid

Toelichting

- < Er is een visie met bijbehorende doelen op het gebied van VVE-ouderparticipatie geformuleerd.
- < Er wordt inzicht gegeven in de analyse van de ouderpopulatie, zoals taalachtergrond, opleidingsniveau, werkend/ niet-werkend en sociaal-economische factoren.
- < Op basis van de analyse van de ouderpopulatie, de wensen en mogelijkheden van de ouders en de eigen doelstellingen is een concreet VVE-ouderbeleid geformuleerd en op schrift gesteld.
- < Het beleid wordt in de praktijk ook daadwerkelijk uitgevoerd.
- < Op de vroegschool vormt het VVE-ouderbeleid een onderdeel van het ouderbeleid van de basisschool.

Norm voldoende

- < Staat op papier.
- < Bevat analyse ouderpopulatie.
- < Doelen t.a.v. de ouders in voor/vroegschool.

B2 Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd

Toelichting

- < Bij de voorschool wordt het ambitieniveau vermeld (volgens het GGD-toetsingskader een 2: dan wordt er VVE gegeven).
- < De informatie over het beleid van de voor/ vroegschool omvat het veiligheids-, gezondheids-, pedagogisch en ouderbeleid, de plaatsingsprocedure, frequentie van informatie-uitwisseling en doelstellingen t.a.v. VVE van de betreffende voor/ vroegschool,
- < Adequaat informeren betekent dat de voor/ vroegschool er ook zorg voor draagt dat de informatie begrepen wordt door de ouders en dat 'de boodschap dus is overgekomen'.
- < Bij centraal geregelde plaatsing worden ouders binnen één maand adequaat geïnformeerd door de voorschool van hun kind.
- < Aantoonbaar doordat leidsters/ leerkrachten kunnen laten zien dat een bepaalde procedure wordt gevolgd en uit gesprekken met leidsters/ leerkrachten, leidinggevend en eventueel ouders blijkt dit ook.

Norm voldoende

- < Aantoonbaar geïnformeerd.
- < Over ambitieniveau voorschool.
- < Over doelen t.a.v. de ouders.

B3 Intake

Toelichting

Er is een standaard intakeformulier waarop aspecten worden ingevuld over onder andere:

1. Samenstelling van het gezin en de plaats van het kind daarin.
2. Bijzonderheden van de ontwikkeling.
3. Ontwikkelings- en kindkenmerken.
4. Gezondheid en (opvallende) gedragskenmerken van het kind.
5. De wijze van opvoeden en het stimuleren van de ontwikkeling (rol van beide ouders, tijd voor het kind, eet- en slaapritme, voorlezen, samen spelen, thuistaal, enz.)

De intake is face-to-face.

Norm voldoende

- < Standaard intakeformulier.
- < Voldoende relevante onderwerpen (tenminste 1 t/m 4).
- < Ingevuld voor elk kind.

B4 Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen

Toelichting

- < Alle ouders worden door de leidsters/ leerkrachten gestimuleerd om thuis VVE-activiteiten met hun kinderen te doen.
- < Ouders krijgen spelmaterialen mee (met instructies of handleidingen) die zij thuis met hun kind(eren) kunnen gebruiken. Dit materiaal is afgestemd op de mogelijkheden van de ouder (qua taal, uitvoerbaarheid, wensen, enzovoort).
- < Ouders worden door de leidsters/ leerkrachten geïnformeerd over hoe ze met hun kind(eren) activiteiten kunnen uitvoeren.
- < De leidsters/ leerkrachten koppelen met ouders en kinderen terug of en hoe de activiteiten thuis zijn uitgevoerd.
- < Voldoende ouders voeren thuis activiteiten uit, zoals bedoeld in de oudercomponent van het VVE-programma (minimaal 60%).

Norm voldoende

- < Alle ouders worden gestimuleerd thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen.
- < Krijgen adequaat materiaal en informatie mee.
- < Minimaal 60% doet het ook.

B5 Participatie in VVE-activiteiten in de voorschool/ vroegschool

Toelichting

- < De voor- en vroegschool organiseert voldoende relevante ouderactiviteiten (zoals informatiebijeenkomsten over VVE, themabijeenkomsten, inloopuren, koffieochtenden) en stimuleert de ouders om hieraan deel te nemen.
- < De ouders worden gestimuleerd om (elke dag) bij het brengen van hun kind activiteiten te doen met hun kind.

- < Er is een aanbod van activiteiten die ouders bij binnenkomst met hun kinderen kunnen doen.
- < Leidsters/ leerkrachten voeren bij het brengen en halen informeel korte gesprekken met de ouders over hun kinderen.
- < Voldoende ouders (minimaal 60%) participeren in de activiteiten.

Norm voldoende

- < Regelmatig ouderactiviteiten.
- < Voldoende ouders nemen deel (60%).

B6 Informeren over de ontwikkeling van hun kind

Toelichting

- < Er is tenminste 3 keer in de peuter- en de kleuterperiode een oudergesprek op uitnodiging van de voor/ vroegschool, waarin ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind.
- < Tijdens de oudergesprekken worden toetsresultaten en observatiegegevens bekeken en besproken.
- < Bij zorgpunten worden ouders direct geïnformeerd over hun kind en zijn er regelmatig gesprekken om de voortgang te bespreken.

Norm voldoende

- < Voldoende, o.a. over toets- en observatiegegevens.
- < Periodiek informeren (minimaal 3x: doorgaans na de wenperiode, bij 3 resp. 5 jaar en bij overgang naar de basisschool c.q. groep 3).

B7 Rekening houden met de thuistaal

Toelichting

- < De leidsters/ leerkrachten weten welke taal ouders thuis spreken.
- < Informatie over de ontwikkeling van het kind, VVE-activiteiten en over de instelling kunnen worden vertaald in de thuistaal, wanneer ouders geen Nederlands spreken en lezen.
- < Zo nodig kan er een tolk worden ingezet (bijvoorbeeld tijdens oudergesprekken).
- < Er wordt ouders ondersteuning geboden in het aanleren van de Nederlandse taal (woordenlijsten in verschillende talen, kleine taalopdrachtjes of bijscholing).

Norm voldoende

Deze indicator is facultatief. Hij wordt beoordeeld als er op gemeentelijk niveau afspraken over zijn (zowel 'positief' over het belang van de thuistaal, als 'negatief' over dat er alleen in het Nederlands gecommuniceerd moet worden).

- < Weten welke taal thuis gesproken wordt.
- < Belangrijke schriftelijke informatie in thuistaal (als dat nodig is).

Bijlage 3 Factsheet Ouderbetrokkenheid

Factsheet Ouderbetrokkenheid

Op basis van onderzoek kennen we de volgende feiten:

- < Ouderbetrokkenheid levert het meest op bij jonge kinderen. Jonge kinderen zijn afhankelijker van hun ouders dan oudere kinderen en de ontwikkeling op jonge leeftijd is zeer bepalend voor de latere ontwikkeling (Heckman).
- < Een voorspoedige ontwikkeling wordt bevorderd door een liefdevolle band met de ouders, een stabiele omgeving en stimulerende interacties tussen ouders en kind. Inspanningen om ouderbetrokkenheid te stimuleren moeten daarom rekening houden met de thuissituatie. Het is belangrijk om ouders als opvoeders zelfvertrouwen te geven (Shonkoff & Philips; Epstein).
- < Voorlezen is een effectief middel om de taalontwikkeling van kinderen te stimuleren. Het is mogelijk, en niet ingewikkeld, om ouders te leren hoe zij hun kind effectief kunnen voorlezen (Snow; Leung; Huebner).
- < Spelletjes doen is goed voor de taal- en denkontwikkeling van kinderen. Het is mogelijk om dit aan ouders te leren, maar dit vereist wel een intensieve aanpak (Mesman).
- < Wat ouders thuis doen is belangrijker voor de ontwikkeling van het kind dan wat ouders op school doen. De 'leeromgeving thuis' (Home Learning Environment) is zeer bepalend voor de ontwikkeling van kinderen ((Harris & Goodall; Melhuish).
- < Informele betrokkenheid op school (bijvoorbeeld hand- en spandiensten) en formele betrokkenheid op school (bijvoorbeeld deelname aan de ouderraad) hebben nauwelijks effect op de ontwikkeling van kinderen (Desforges & Abouchar).
- < Hoge verwachtingen en ambities van ouders leiden tot meer succes op school. Initiatieven die gericht zijn op versterking van de ouderbetrokkenheid, moeten ouders inspireren om hoge verwachtingen te hebben voor hun kind (Fan & Chen).
- < Een aanpak die is gericht op zowel het gezin als de instelling ('home-based' en 'centre-based') is effectiever dan een aanpak die zich richt op een van beide (Blok & Leseman).
- < Onder ouders bestaan misvattingen over hoe kinderen zich ontwikkelen en welke facetten van de ontwikkeling belangrijk zijn voor succes op school. Daarom is het raadzaam om ouders hierover te informeren (Barbarin).

Kees Broekhof en Hans Cohen de Lara (Sardes 2012)

Bijlage 4 Kenmerken Educatief Partnerschap

Bij educatief partnerschap zien we de volgende kenmerken:

- < Ouders voelen zich welkom op school/voorschool;
- < Ouders voelen zichzelf en hun kind gezien en gekend;
- < Ouders kennen en vertrouwen de leerkracht van hun kind;
- < Ouders ervaren de relatie met school als wederkerig en gelijkwaardig;
- < Ouders weten wat de school van hen verwacht en hebben het gevoel dit te kunnen;
- < Ouders weten dat hun kind betrokkenheid op prijs stelt;
- < Ouders en (voor)school zijn samen verantwoordelijk, delen een gemeenschappelijk belang;
- < De school heeft hoge verwachtingen van de mogelijkheden van ouders;
- < Ouders worden gezien als deskundige van hun eigen kind;
- < Er is minder toespraak naar ouders en meer inspraak van ouders.

Model Actief Ouderschap:

Bijlage 5 Stedelijke coördinatie

Uit: functiebeschrijving projectmedewerker ouderbetrokkenheid VVE

Doel van de functie

De functie van projectmedewerker ouderbeleid VVE richt zich op het verder ontwikkelen en implementeren van het beleid ouderbetrokkenheid VVE ten behoeve van kwaliteitsverbetering VVE. De functie kenmerkt zich door het vertalen van het vastgestelde beleidsplan naar de concrete praktijk.

Toelichting: Naar aanleiding van het kwaliteitsonderzoek VVE door de Onderwijsinspectie en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen voor de gemeente Arnhem (2010) heeft Stichting PAS in samenwerking met de gemeente en betrokken instellingen een beleidsplan Ouderbetrokkenheid VVE opgesteld. In dit beleidsplan worden doelen gesteld t.a.v. het onderwijsondersteunend gedrag van ouders en t.a.v. pedagogisch-didactisch partnerschap tussen ouders en instelling (school/psz/kdv). Dit bestaat uit een basisprogramma voor alle VVE-locaties, en een plusprogramma wat bestaat uit extra ouderbijeenkomsten en een oudercursus. De focus ligt hierbij op taal.

De drie doelstellingen van het Ouderbeleid VVE zijn:

- < ouders informeren over ontwikkeling kind
- < ouders betrekken bij en informeren over activiteiten in de groep
- < ouders stimuleren VVE-activiteiten te doen met hun kinderen

Plaats in de organisatie

De projectmedewerker is in dienst van stichting PAS, ontvangt leiding van de coördinator VVE en rapporteert aan haar.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

De projectmedewerker is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleidsplan ouderbetrokkenheid VVE. De projectmedewerker coördineert alle activiteiten ouderbetrokkenheid op het gebied van planning, bemiddeling, interne en externe contacten en trainingen. Geeft voorlichting en advies aan instellingen en ondersteunt hen bij de implementatie van hun ouderbeleid VVE.

Daarnaast is de projectmedewerker verantwoordelijk voor kennis- en informatieoverdracht op dit gebied (t.b.v. professionalisering).

De projectmedewerker evalueert activiteiten op het gebied van ouderbetrokkenheid VVE en signaleert knelpunten, voortvloeiend uit het desbetreffende beleidsplan.

Ook het volgen van ontwikkelingen op het gebied van VVE en ouderbetrokkenheid en advies uitbrengen aan de coördinator VVE, op basis van kennis en signalen uit de praktijk, behoort tot het takenpakket.

Communicatie en overleg

De projectmedewerker voert regulier werkoverleg met de leidinggevende en neemt deel aan het maandelijks PAS-overleg. De projectmedewerker neemt kennis van het werkterrein van andere PAS-medewerkers en werkt actief met hen samen op het gebied van Ouderbetrokkenheid, VVE en brede school.

De projectmedewerker onderhoudt contacten met medewerkers (directie en uitvoering) van de VVE-instellingen en de brede scholen t.b.v. de uitvoering van het ouderbeleid VVE. Zo nodig wordt deelgenomen aan werkgroepen of overleggen van de instellingen en de betreffende brede school in de wijk.

Ook onderhoudt de projectmedewerker contacten met vertegenwoordigers van instellingen voor training, voorlichting en advies op het gebied van ouderbetrokkenheid VVE.

Taken

- < zorgdragen voor de in- en externe communicatie met betrekking tot de uitvoering van het beleidsplan; informeren van de VVE-locaties over de kaders, verantwoordelijkheden en mogelijkheden bij het opstellen, implementeren en uitvoeren van het ouderbeleid VVE;
- < adviseren instellingen met betrekking tot het Ouderbeleid VVE;
- < overleg voeren met de kernpartners in het werkveld voor het verkrijgen van nadere informatie dan wel het inventariseren en afstemmen van standpunten ten behoeve van implementatie en uitvoering in het werkveld;
- < deelnemen aan lokale werkgroepen t.b.v. ouderbetrokkenheid VVE namens stichting PAS;
- < zorg dragen voor de uitwerking van de planning in een jaarlijks uitvoeringsplan;
- < mede ontwikkelen van het ondersteunings- en professionaliseringsaanbod voor VVE-locaties;
- < zorg dragen voor vakinhoudelijke en organisatorische coördinatie en het inschakelen van externe diensten indien nodig;
- < stimuleren en faciliteren van VVE-locaties om basis- en plusarrangement ouderbetrokkenheid te realiseren;
- < monitoren en evalueren van de uitvoering van het ouderbeleid VVE.

Competenties

- < Plannen en organiseren
- < Mondelinge en schriftelijke communicatie
- < Initiatief
- < Flexibiliteit
- < Analytisch vermogen (om beleid te vertalen in uitvoering)
- < Overtuigingskracht
- < Samenwerken

Bijlage 6 Competentieprofiel ouderbijeenkomsten

Logo 3000

Algemeen

De cursus taal en ouderbetrokkenheid *Ei van Columbus* (ouderprogramma bij Logo 3000, red.) kan worden gegeven door een leerkracht van de school of door een taalaanbieder uit de betreffende gemeenten. Wie de cursus geeft is afhankelijk van initiatiefnemer en van de eventuele subsidievoorwaarden. In beide gevallen is een combinatie van specifieke kennis en vaardigheden noodzakelijk. De docent heeft kennis en vaardigheden op het gebied van NT2, daar waar de doelgroep bestaat uit anderstalige ouders en is competent op het gebied van educatie en geletterdheid, daar waar de groep bestaat uit Nederlandstalige ouders. Alle docenten hebben algemene vaardigheden op het gebied van pedagogiek, klassenmanagement en organisatie. Ook is het belangrijk dat zij goed kunnen samenwerken met de voorschool (georganiseerd op school, op een peuterspeelzaal of in de kinderopvang), met de leerkrachten van groep 1 en 2, de oudercontactpersoon van de school en met het team als geheel. Zij kunnen ouders bewegen tot buitenschoolse activiteiten en tot het doen van activiteiten met hun kinderen. Tot slot zijn de docenten in staat om een goede intake te doen en om de vorderingen van de ouders daarna te monitoren. Belangrijk is dat de docent zich realiseert dat hij werkt met volwassenen. Dit betekent dat je werkt vanuit een gelijkwaardige relatie. Waar leerkrachten die werken met kinderen liefde voor kinderen moeten hebben, is het belangrijk dat de docent taal- en ouderbetrokkenheid liefde heeft voor de ouders. Het uitgangspunt dat iedereen ertoe doet staat hierbij centraal.

Pedagogische ondersteuning en motivatie

Heeft positieve verwachtingen van de ouders.					
Werkt vanuit gelijkwaardigheid.					
Ondersteunt de ouders daar waar nodig.					
Biedt succeservaringen en kansen op succes.					
Stimuleert samenwerking.					
Organiseert interactie.					
Kan omgaan met culturele en sociale verschillen.					
Werkt vanuit de visie dat iedereen ertoe doet.					
Heeft kennis van de ontwikkelingsfasen van kinderen.					

Organisatie/klassenmanagement

Werkt met een planning.					
Stelt doelen.					
Differentieert.					
Wisselt werkvormen af.					
Laat ouders samenwerken.					
Laat ouders zelfstandig werken.					

NT2

Is een competent gebruiker van het Nederlands.					
Past taalgebruik aan de ouders aan.					
Is bekend met NT2 didactiek.					
Brengt een krachtige taalleeromgeving tot stand.					
Is op de hoogte en hanteert regels van taalgebruik en taalstructuur.					
Maakt een onderscheid tussen mondeling en schriftelijk taalgebruik.					
Is bekend met didactiek lees- en schrijfonderwijs.					
Is bekend met inburgeringstrajecten en –examen.					
Is gericht op het contact tussen ouders en school.					

NT1 / Geletterdheid / basisvaardigheden

Is een competent gebruiker van het Nederlands.					
Past taalgebruik aan de ouders aan.					
Maakt een onderscheid tussen mondeling en schriftelijk taalgebruik.					
Is bekend met didactiek lees- en schrijfonderwijs.					
Sluit aan bij achtergronden deelnemers.					
Heeft een visie op onderwijs aan laagopgeleide volwassenen.					
Is gericht op het contact tussen ouders en school.					

Woordenschat

Selecteert woorden.					
Clustert woorden.					
Bewerkt woorden voor.					
Semantiseert woorden.					
Herhaalt en consolideert woorden.					
Controleert of ouders de woorden beheersen.					

Samenwerking en afstemming

Stemt (woordclusters) af met leidsters voorschool.					
Stemt (woordclusters) af met leerkrachten groep 1 en 2.					
Werkt samen met oudercontactpersoon.					
Overlegt met school(team).					
Kan een verbinding maken met sociale/welzijnspartners van de school, zoals het zorgadviesteam.					

Buitenschoolse activiteiten / educatief thuismilieu

Stimuleert woordenschatactiviteiten tussen ouders en kind.					
Stimuleert educatie activiteiten tussen ouders en kind.					
Stimuleert deelname aan activiteiten op school.					

Monitoren

Werft (in samenwerking met school) ouders.					
Bepaalt de doelgroep.					
Organiseert en houdt een intake.					
Neemt periodiek woordenschattoets af en interpreteert resultaten.					
Volgt uitvoer educatieve activiteiten middels logboek ouders.					
Volgt ouderactiviteiten met strippenkaart.					
Steunt ouders bij het vullen van portfolio.					
Evalueert cursus met de ouders.					
Past de cursus aan op basis resultaten monitor.					

Gebruikte profielen/informatie

- < Competentieprofiel *Docent Nederlands als Tweede Taal (NT2)*. Beroepsvereniging NT2, samengesteld door Ellie Liemberg, AnneMieke Janssen- van Dieten & Wim Coumou. Tweede herziene druk: Amsterdam juni 2010.
- < Kenniskring NT1 *Competentieprofiel docent volwasseneducatie / NT1*. Samengesteld door Piet Litjens en Elle Langes, Cinop 2008.
- < Taalpilots/school aan zet, PO-raad
 - > *Opbrengstgericht werken, Kennis en vaardigheden leerkracht groep 1 en 2.*
 - > *Taalleesonderwijs – Ouders betrekken bij taalleesonderwijs*
 - > *Meer en beter woorden leren, een brochure over de relatie tussen taalvaardigheid en schoolsucces.* Marianne Verhallen.
- < *Ouders & vve, meer effect door ouders bij het vve-programma te betrekken.* JSO, expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding, 2007.

Bijlage 7 Voorbeeldmateriaal Logo 3000

praatplaat

tekenen

het potlood

de tekening

de dop

de stift

verven

het schort

de kwast

de verf

Kijk samen naar de plaat tekenen en verven.

- Maak allebei een mooie tekening. U tekent met een potlood en uw kind met stiften. Wat vindt uw kind mooier? U kunt ook kleurpotloden gebruiken. Wat is het verschil tussen kleurpotloden en stiften? Waarom heeft een stift een dop?
- Loop samen het huis door. Zoek tekeningen en schilderijtjes die aan de muur hangen. Praat er samen over. Wat zien jullie op de tekeningen of op de schilderijen?

Uw kind wijst een plaatje aan en zegt het woord in het Nederlands. Daarna zegt u het woord in uw eigen taal. Dan zegt u het woord in het Nederlands.

VVE
ARNHEM

ouders doen mee met VVE

Beleidsplan ouderbetrokkenheid VVE

{ Voor- en Vroegschoolse Educatie }

stichting **PAS**